

Trimguide för dig på väg!

Optimistjolle

av Martin Abenius

Det som är viktigast när man fintrimmar en båt är att den seglas väl, alla de bästa kappseglingssörsmännen har växt upp i entypsklasser, där skillnaderna i båtarnas fart är obetydlig och där konsten att segla är viktigast. Ofta ligger det något av en bortförklaring i att man bestämmer sig för att ägna tid och ansträngningar åt att trimma båten bättre! Så för dig som ligger i mitten eller i slutet av klubbens kappseglingar är det i allmänhet onödigt att jobba med båtens fintrimning, du behöver troligtvis ägna dig mer åt träning på andra färdigheter. Om du dock känner dig begränsad av din okunskap i segeltrimning kan det vara bra att ta med sig dessa enkla råd, ett annat är att helt enkelt se hur de bästa har trimmat sin båt och markera ditt trim med tejp eller målade markeringar. Sen är det bara att segla så bra och fort som möjligt!

Spristakens spänning:

Innan du ger dig ut, sträck spristaken tills det uppkommer små diagonala rynkor mellan topphornet och halshornet. I mycket lätt vind är dessa rynkor knappt synliga, om du sträcker spristaken för mycket blir dessa i lätt vind extremt uppenbara och bromsar båten. Målsättningen är att spänna spristaken så att seglet är i det närmaste helt slätt i alla riktningar på kryss. Om en uppenbar diagonal rynka uppkommer från masthornet till skothornet skall man sträcka spristaken mer. Om det på samma sätt uppkommer en rynka från halshorn till topphorn är spristaken för mycket sträckt.

Glöm inte att kontrollera spristakens spänning innan start.

Lätta seglare kan med fördel segla med en lösare satt spristake än normalt, man kan till och med acceptera en diagonal rynka mellan masthorn och skothorn. Detta är nödvändigtvis inte snabbare, men det gör seglets övre del planare samtidigt som akterliket öppnar sig och spillar vind. Den lätta seglaren kan enklare hantera båten!

Spristaken kan justeras på länsen så att seglet blir "fylligare", släpp några centimeter på upphalningslinan.

Mast-, akter och bomliks spänning:

Bom preventer - mastliket kontrolleras primärt av en bom preventer, eller snarare linan som fästes i bommens klyka. Haka fast lina på preventer peggen på mastens framsida, 15 cm ovanför bommen. Genom att korta eller förlänga denna lina förändras mastlikets spänning. Om det uppkommer parallella rynkor utmed mastliket, spänn preventerlinan genom att vrida den runt peggen på mastens framsida, om det förekommer vertikala rynkor utmed masten är det ett tecken på att mastliket är för mycket sträckt, släpp efter på preventerlinan. Denna trimningsmöjlighet är ofta förbisedd, men det är av högsta vikt för att seglet skall fungera bra! Preventerlinan skall inte töjas, du bör använda dig av 4 mm Spectra eller annan försträckt tamp.

Kicken (bomnedhållaren) - Kicken kontrollerar mastliket på kryssen och akterlikets spänning på undanvinden. Kickens tamp och wire får inte töja sig, du bör använda 1,75 mm wire och 6 mm Spectra eller annan försträckt tamp. Kicken har en väldigt viktig funktion, om den är för mycket sträckt stänger akterliket för mycket och båten går långsamt. Om den är för lös går visserligen båten fort, men lågt! Här följer några riktlinjer på hur du skall sätta kicken;

Svag vind : Skota seglet till en position ovanför lä hörn, och lås kicken.

Mellan vind : Skota seglet till centrumlinjen och 16 - 20 cm ovanför akterspegelns kant, lås kicken.

Hårdvind: Skota seglet hårt till centrumlinjen, ända tills bommen nästan når akterspegelns kant eller c:a 5 - 8 cm ovanför, lås kicken.

Släpp inte på kicken på undanvind i hård vind, en lös kick orsakar instabilitet och slutligen kanske - en kappsejsning.

Storskot trim:

Storskotet påverkar båtens fart och höjd på **kryss**. En tumregel är att alltid skota till lä akte hörn. Från den positionen kan man lätta på skotet maximalt 5 cm i lätt vind.

Undanvind, släpp ut storskotet helt och hållet. Övertrimning av storskotet på undanvind gör båten både fallgirig och obalanserad. Bra storskottrim ger god balans när du samtidigt lutar båten mot lovart för att reducera den våta ytan samtidigt som en större yta av seglet exponeras på en högre höjd.

Mastens lutning:

Med hjälp av mastfotens beslag, kan du justera mastlutningen så att bommen är parallell med vattenytan när du seglar bidevind. Om bommen pekar nedåt, flytta mastfoten akterut och tvärtom om bommen pekar uppåt. Små justeringar av mastfoten ger stor effekter på bommens läge, om du är noga med att hålla bommen parallell med vattenytan har du en bra utgångspunkt i all seglings förhållanden.

Telltales:

Du bör ha minst två telltales utmed mastliktet och en telltale vid den övre lattan. I lätta vindar eller när du försöker att få upp fart, styr din båt så att dina telltales vid mastliktet ligger plant mot seglet. I mellanvind med relativt platt vatten kan du styra så att lovarts telltale lyfter sig (stallar ,vanligtvis vinklad c:a 45 grader) och lä telltale pekar rakt akterut "klistrad" mot segelduken. I starkare vind när seglet utvecklar mycket kraft, eller när du behöver "peka" högt en kort stund, styr så att båda telltales pekar ut från seglet (stallar).

Uthalet:

Släpp aldrig på bomuthalet mer än 8 cm, och sträck det aldrig mer än 4 cm till mätmärket, (vissa variationer förekommer, läs segelmakarens rekommendationer. Uthalet kontrollerer seglets djup, en god tumregel är att om du pekar högt (seglar högt mot vinden) och samtidigt går ovanligt långsamt bör du släppa på uthalet!

Bommens hanfot:

Bommens hanfot skall i de flesta förhållanden fördela krafterna från skotet till bommen, säkerhetslinan från storskotsblocket till en plats mittemellan hanfotens infästningar på bommen, skall vara slack. I hårdvind är det en god idé att korta av denna säkerhetslina något, på så sätt fördelas krafterna lika med hanfoten, bommen tillåts att böja vilket ger ett planare segel som också ger en mindre krängande kraft.

Vårda ditt segel:

Ett välskött segel håller längre och ger bättre prestanda jämfört med ett segel som vanvårdas. När du seglat på havet är det extra viktigt att skölja av det med färskvatten samt torka det. Torka inte seglet uppriggat fladdrande på masten, undvik gärna direkt solljus.

Kappseglingssegel bör tas av från masten efter varje användning, detta är enkelt med moderna riggtyper där man enkelt kan plocka av seglet utan att för den skull behöva knyta upp litslinorna! Rulla seglet från topphorn till bomlik, var noggrann med att rulla seglet parallellt med bommen och lattorna, om lattorna blir böjda och undanstuvade i segelpåsen kan de bli permanent böjda! Förvara bommen och seglet i en avlång segelpåse.